

SPRÅKLIG SAMLING

AKSJONS-UKA
18.-24. SEPT.

* UTGITT AV LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING *

NR. 4
1960

Lagsoversikt før aksjonsuka:

10 i byer - 8 på bygda

Før aksjonsuka har Språklig Samling 18 lag i arbeid. 10 av dem er reine bylag eller lag med sentrum i en by, 8 er bygdelag. Vi rekner da Rjukan som bylag og tar med Trondheim, som foreløpig har valt arbeidsutvalg. Telemark er klart beste fylke med 6 lag (Rjukan, Bø, Bø gymnaslag, Lunde, Holla og Grenland). Tre fylker har fått to lokallag: Møre og Romsdal (Ålesund og Valsøyfjord), Oppland (Lille-

hammer og gymnaslaget på Vinstra) og Oslo (bylaget og gymnaslaget ved Katedralskolen). De andre laga er Snåsa, Trondheim, Sessvollmoen, Tønsberg, Arendal og Kristiansand.

Før landsstyret kan godkjenne et lokallag, må det ha minimum 10 medlemmer.

Vi håper tallet er atskilige større etter aksjonsuka. Skal vi ta siktet på 50% økning? Lykke til!

HERLIG NRK-SATIRE

Norsk Riksringkasting skal ha honnør for «Sabotasje», et «kriminalhørespill» som ble sendt i Søndagsposten i pinsa. Den sylskarpe inspektøren Simon Snusen mobiliserte all sin tanke-evne og kunne til slutt slå kloa i en språksabotør i NRK, en farlig mann som på en slu måtte hadde omgått den nye læreboknormalen.

Parodiens var en herlig satire over språkstrid og språkstridsmenn, og alle fraksjoner fikk tildelt eselspark med rund fot. At det kanskje ble mest på oss, får være det samme. Vi trenger utvilsomt å bli mint om at det fins andre ting enn språkstrid, og det hender kanskje at vi tar oss sjø litt for høgtidelig?

NRK var visst fornøyd sjø også. «Sabotasje» ble sendt som reprise 6. august — og fortjente det.

Kyrkje- og undervisningsminister Helge Sivertsen:

Fraksjonane i språkstriden burde kunne tåle kvarandre

Kvifor kan vi ikke glede oss over rikdommane i talemål og skriftspråk?

Helge Sivertsen er på plass i sjefstolen i Kyrkje- og Undervisningsdepartementet. For di han er rette mannen der, meinte Arbeidarpartiet. For di han er ein streebar, hevda somme. For di han har protesyear, påsto Morgenbladet. Og likevel har han alt fått ros i Farmand, der det ellers blir spart på godorda når temaet er sosialistiske statsrådar.

Ein samtale med den nye ministeren gir inn-

trykk av at her har regjeringsmannen som verkeleg prøver å forstå synsmåtan til dei som er uenige med han. Han kan visst ta mot eit kraftig personleg angrep utan å bli sint, også. Berre med dei eigenskapane kunne han fylle ein plass i språkstriden.

Vi visste at statsråd Sivertsen — som dei fleste — hadde sitt syn på språkstriden. Men ville ein mann i hans utsette stil-

ling legge det fram offentleg? Han la det fram, på den rolege, glasklare måten som også er typisk for han:

— Språkspørsmålet burde vera kommi dit at det ikkje lengre var målkrieg i landet. Vi burde kunne tåle kvarandre. Vi burde kunne gle oss over dei rikdommane vi har i dialektene og dei to skriftformene våre. For dess større nyanseringsevn språket har, dess betre reidskap er det for tanken, og dess større

(Over til side 4).

SPRÅKLIG SAMLING i få ord

LANDSLAGET FOR SPRÅKLIG SAMLING ARBEIDER AKTIVT FOR ETT SKRIFTSPRÅK I LANDET.

★ VI VIL AT TALEMÅLET I BYGD OG BY SKAL BLI LAGT TIL GRUNN FOR EI GJENSIDIG TILNÄRMING MELLOM BOKMÅL OG NYNORSK.

★ VI SLUTTER DERFOR OPP OM DET 3/4 FLERTALLETT I STORTINGET SOM HAR SKIPA NORSK SPRÅKNEMND OG SOM STAKER UT LEIA FOR OFFISIELL SPRÅKPOLITIKK.

★ VI KREVER FULL JAMSTELLING MELLOM BOKMÅL OG NYNORSK INNTIL VI HAR NÅDD FRAM TIL ETT SKRIFTSPRÅK.

★ DERSOM FORLAGA IKKE MAKTER Å GI UT LÆREBØKER MED RADIKALT MÅL FOR DE SKOLEKRETSENE SOM ØNSKER DET, MEINER VI AT STORTINGET BØR SØKE Å LØYSE PROBLEMET PÅ ANNEN MÅTE.

★ VI TRUR DET ER VIKTIG AT PRESSA OG NRK SER SITT STORE ANSVAR I SPRÅKSPØRSMÅLET. LIKE VIKTIG ER DET AT HVER ENKELT ARBEIDER MED SITT SKRIFTSPRÅK, SLIK AT DET KAN BLI LEDIG OG NATURLIG.

Filmtekstene fjernet fra levende talemål

★ Tønsberglaget ber landsstyret se på saka

Lokallaget for Tønsberg og omland har drøfta spørsmålet om teksting av utenlandske filmer. Det er alminnelig misnøye i laget på dette feltet. Språkket i filmtekstene er som oftest et konservativt og lite levende bokmål og avviker i blant sterkt fra det språket som til daglig nytes rundt om i landet.

Filmtekstene skal gjengi muntlig tale, og Tønsberglaget syns derfor det er

urimelig at en ignorerer landets største språkgruppe i ei sak som denne.

Styret i Tønsberglaget har hatt kontakt med sekretariatet i Landslaget. Landsstyret vil bli bedt om å arbeide videre med saka.

Landsstyret og Arbeidsutvalget tar med jamne mellomrom opp problem i tilknytning til språksituasjonen. Spesielt hyggelig er det når lag eller enkelt-

(Over til s. 4.)

SAMLA AKSJON OVER HEILE LANDET

Aksjonsuka 18.-24. september

Opplysninger – brosjyrer, aviser, plakater – Foredragsholdere

Skriv til SPRÅKLIG SAMLING, postb. 636, Oslo.

Telefonbeskjed Oslo 60 77 85. Postgiro 163 78.

I DET VESLE SAMFUNNET

Avgiftet Ytrehus

Når det gjelder program og prinsipper, er den språklige situasjonen i Norge den at alle ønsker å nå fram til ett språk i landet. Alle ansvarlige krefter i språkstriden er og enige i at det må skje ved at de to skriftspråka vi nå har, vokser seg sammen til ett språk. Når dette er siktepunktet for alle, er det underlig at de som freister å legge godviljen til og gjøre noe for å nå dette målet, skal bli møtt med motstand.

Det er et vanskelig arbeid å leite seg fram på nye veger mot ett norsk språk. Det er aldri lett å gå føre i et kulturarbeid. Mange kan gi opp og finne at det er lettere å holde seg strengt til ei av de tradisjonsbundne rettskrivningene, til gammel hevd. Særlig om det er andre oppgaver en først og fremst er ute etter, enten det gjelder å lære seg et fag, vinne fram i forretningslivet, oppnå en stilling eller kvalifisere seg vitenskapelig, kan en komme til den sluttningen at en når raskest fram om en lar all tanke på språkarbeid ligge og bare følger det som de fleste er vant med. For å slippe personlig strev og lover gitt av det høgste or-

omtanke er det nok mange som er kommet i fare for å række ned på alt språklig samlingsarbeid. Det er så bra det vi har, kan de nå mine, for å dekke over latskap og evneløyse.

Og så glømmer de fleste å tenke den tanken: at om vi ikke hadde hatt folk som føre oss tok strevet med å gjøre det opphavlige danske riksmålet stadig norske gjennom litterært arbeid i 160 år og gjennom de tre rettskrivningsreformene vi har hatt i dette hundreåret, og ved å skape en stadig mer landsomfattende normal for dialektene gjennom nynorsken, så ville vi ikke ha hatt de skriftspråka som i dag plutselig synes så tradisjonssikre for mange. De som til dømes niholder på 1917-rettskrivinga i dag, skulle bare vite hva for konservativt rabalder den skapte da den var ny. Det skorter mye på kunnskap om den historiske bakgrunnen for de skriftspråka vi har i dag, og den vilje og innsats for å nå det samlende norske som har skapt dem. Og de vegene vi har gått gjennom hundre år av norsk språkutvikling, har alltid vært: skriftnormaler eller mål-

ganet i vårt demokrati: Stortinget.

Det er de gamle linene i norsk språkutvikling Landslaget for Språklig Samling vil føre videre. Vi skal fram til et norsk språk som alle nordmenn kjenner seg heime i. Det er en nasjonal oppgave å skape det, nasjonal i den tyding at vi dermed skaper rikere vilkår og større styrke i det vesle samfunnet som er vårt, og som vi er satt til å virke i.

DET ER ALT -

Det —

en pekefinger retta mot ei bok kanoner glødende mot nattsvart himmel skudd mot stjerner og mot hjerter

er —

en stille skybanke på horisonten mildt regn mot åpne henders varme ei rusten pumpe i en gjengrodd åker

alt —

durende vasstunnel djupt under fjellet de dreptes by i Middelhavets lys et åpent vindu mot ei frostrein sol

forgjeves —

to svarte skygger strekker sine hender mot et utslokt bål.

Ketil Gjessing

REDAKSJONS-SEKRETÆR LARS NORMANN SØRENSEN:

En radioreporter må bruke LEVENDE ord

Senja-målet kanskje det beste
grunnlaget for radikalt bokmål

Opplysnings-
fakkelen

Vi har alltid hatt kjensla av at en kringkastingsmann har litt av en Uriassjobb. Ikke for det, yrket er sikkert interessant og vekslende. Og en radioreporter høres aldri sur foran mikrofonen.

Derimot er visst lytterne sure. I tillegg sier de lite, de som er fornødte. Derimot gir den misnødte litt meir lyd fra seg.

Redaksjonssekretær Lars Normann Sørensen ved Kringkastinga i Tromsø er kjent fra mange friske innslag i NRK. Og har noen hatt inntrykk av at han ikke koser seg når han synger reportasjene sine?

Likevel våger vi oss frampå med spørsmålet:

— Blir det mye kritikk?

— Kritikk, ja! Der finns ikke den radioreporter i verden som ikke får kritikk, samme hva han gjør og sier.

— For å stikke hestehoven fram: Blir det kritisert at De nyttet radikalt bokmål?

— Jo da. Jeg har inntrykk av at den kritikken helst kommer fra eldre bymennesker som er konservativt innstilt i språkspørsmålet. Altså mennesker som ennå trekkes med det gamle komplekset om å «snakke fint», «dannet» osv. Og det får de sjølsagt gjøre så mye de vil når de kommer til mikrofonen. Men den som står med begge beina i det pulserende livet omkring seg, og som skal bruke ordet, han veit at dette ordet må ha tilknytting til det lev-

Også i ferietida er det kommet inn bidrag til Opplysningsfakkelen.

Kvittring til disse:
K. J. Øksnes, Oslo svarer på utfordringa, gir kr. 10 og utfordrer Rakel Sewerien og Agnar Kringlebotten.

Kay-Olav Winther, Tønsberg gir kr. 10 og utfordrer disse: Oddv. Burheim og Helge Dillan, begge Eik Lærerskole, Tønsberg, Thorleif Andresen, Ivar Kjølen, Sarpsborg høgre almenskole, provisor Håkon Gjertsen og red.sekr. Ernst Aune, begge Sarpsborg, Trygve Vik, Ås, Halvor Berg, Solvang, Tønsberg, Peter Viken, Nesbyen, og Ingar Skrede, Tønsberg.

Astrid og Sigurd Kolltveit, Rjukan gir kr. 10.

Rettskrivningsverk
med tilnærningsformer:

HENRIK SØREIDE

OPPLÆRING I NORSK

A-UTGAVE

Revidert av Bjørn Elling Solheim.

- Ett hefte for hvert folkeskoleår fra 2. til 7. klasse.
- Heftene for 2. og 3. skoleår er utkommet, kr. 3,00 pr. hefte.
- Godkjent av Kirke- og undervisningsdepartementet.
- De øvrige heftene er under utgivelse.

ASCHÉHOU

All
legger
brett på -

Stavanger Aftenblad
BLADET FOR ROGALAND

Notariusbekræftet
netto-opplag: 35 503

SPRÅKLIK SAMLING

Utgitt av Landslaget for Språklig Samling
REDAKTØR:

Per Egil Hegge

REDAKSJONSMEDLEM

Jostein Stokkeland

ANSVARLIG REDAKTØR

Arne Kielland

Redaksjon og ekspedisjon: postboks 636, Oslo.
Postgirokontor nr. 163 78 - Utgitt i Oslo.

— Abonnement pr. år: kr. 5. —

TRYKT HOS S. BERN. HEGLAND, FLEKKFJORD.

Ei ny vurdering

Språkstriden her i landet har tjent egoistiske omsyn i alt for høg grad. På alle sider har det viktigaste vori å få rett, og det nest viktigaste å få påvist at motstandarane ikkje veit kva dei snakkar om. Påstandar og sitat er kasta fram og tilbake som pjuskete fjørballar, og iveren i argumentasjonen er ofte blitt omvendt proporsjonal med tyngda i argumenta.

Enn om ein la litt meir vekt på det som må vera formålet med all språkstrid; å komme fram til eit godt språk? Enn om ein tok seg tid til å arbeide med sin eigen stil i staden for å føre evindelige ørkeslause diskusjoner om prinsipielle spørsmål?

Kva er så godt språk? Kva er god norsk? Det er vi ikkje samde om, og vi blir det knapt heller. Men vi ville ha kommi langt om vi kunne ha fått ei meir fordomsfri vurdering. Mange framstegsvennlige ser det slik at ein skribent skriv dårlig **fordi** han skrib konservativt, likeins som konservative hevdar at radikalt språk er dårlig **fordi** det er radikalt. Slike er ikkje vurdering. Det er trøngsyn og fanatisme.

Like farlig er det for oss å tru at bare ein skrib radikalt, skrib ein godt. Mye radikal norsk er blitt verdifulle tilførsler til Frisprogs og Ordets våpenarsenal. Da er det ei mager trøst at somme riksmålsfolk skrib så stivt at lesaren med møye får stolpa seg bortover linene.

Det vi vil fram til, er dette: Ein skrib ikkje godt fordi ein brukar eit formverk som er sett opp av framståande diktatar og filologar. Verken Øverlands blå, Læreboknormalen eller ei konservativ nynorsk ordliste er noen formel for eit godt språk. Dei er utgangspunkt og hjelphemiddel for eins eige arbeid med sin eigen stil.

Plakat til aksjonsveka

Vi har prenta særskilde plakatar til aksjonsveka. Dei har blå og svarte bokstavar på kvit botn.

Dersom det ikkje har komme opp plakatar på heimstaden din, ber vi deg sette deg i samband med oss snarast. Har du fått berre eit par plakater og kan setje opp fleire, ber vi deg og melde frå.

5 kr.

er årspengane i laget. Dei som ikkje har eiga inntekt, betaler kr. 2,50. Medlemmer i lokallag er samstundes medlemmer i Landslaget. Send pengane til Språklig Samling, postgirokontor nr. 163 78.

Vi oppmodar medlemmene våre til å slå opp plakatene der det er høvelig og i samsvar med retningslinene på kvar einskild stad.

Dialektikk

Ernst Sørensen antyda i en diskusjon i Aulakjellen i vinter at riksmålet burde innføres som opplæringsmål i folkeskolen i de distrikta der talemålet ligg nært opp til nynorsk. Det ville bli enklere for barna, for når skriftmålet og talemålet var etter måten like, ble det gjerne vansker. Dessuten ville dialekten bevares bedre om skriftmålet låg fjernere. Sørensen kunne også vise til foreldre som særlig hadde trekt fram det siste argumentet.

Det er ukjent for oss hvor sterkt oppslutning dette synet har i Riks-målsforbundet. Men skal en forlange konsekvens hos formannen der, må en ha lov til å vente at han også vil gå inn for å få nynorsk som opplærings-språk i skolekretser der dialekten ligg nært opp til bokmål eller riksmål. Det er vel ikke bedre at det blir vansker for barna i Oslo-distriket, i Østfold, Vestfold, deler av Hedmark og Oppland, pluss Nordland, Troms og Finnmark? Og de bokmålspre-ga dialektene bør kanskje også vernes mot angrep fra et skriftspråk som likner for mye på dem? Eller gjelder dette nye utkastet til dialektvern bare de delene av landet der talemålet har mest til felles med nynorsk?

VIKTIGE SPØRSMÅL VI HAR OPPE TIL DEBATT

Språklig Samling ser det som ei stor oppgåve å drøfte viktige språkspørsmål i alle greiner av laget. Styret har tatt opp tre saker til utgreiing og ordskifte. Dei er sett på sakslista for landsmøtet i november.

Vi nemner først tanken om ein samlande skriftnormal for dem som ønsker å skrive radikalt utan omsyn til små språkgrenser. Landsstyret rår til at landsmøtet i november set ned ei nemnd. Den skal ha til oppgåve å komme med framlegg til slik normal. Ein må altså sjå på framlegget som ei hjelp eller retsnesor fra Språklig Samling til dei som ønsker å ha eit mønster for radikal målføring.

For riksmålsfolk har kravet om folkerøysting vori ei merkesak. Landsstyret har bedt tre av lokallaga drøfte spørsmålet i haust. Innstillingene fra desse laga blir stensilerte og sende rundt i laget til ordskifte.

I vår sette landsstyret ned ei Sidemålsnemnd med fem ungdommar. Nemnda skal gi si vurdering av sidemålets plass i skolen i dag og peike på tiltak som kan bli aktuelle. Nemnda reknar med å vere ferdig med arbeidet sitt om kort tid.

Språklig Samlings KRONIKK september 1960

DEN SOSIALE TENDENSEN

Av Waldemar Brøgger

Vi har å gjøre med de samme tre tendensene idag som med forskjellig styrke har preget språkstriden i over hundre år. Vi har den nasjonale tendensen, som representeres av de konser-vative nynorsktihengerne. De vet vel innerst inne at nynorsken aldri vil kunne fortrenge bokmålet, og at tilnærningsprosessen ikke kan stanses av noen men-nesklig makt; men ved å holde på sitt så iherdig som mulig, håper de vel at sam-norsken vil bli så lik nynorsken som mulig. Vi har kulturverntendensen, som representeres av de konser-vative bokmålstihengerne. Gjennom foreldreaksjonen og på andre måter har de gjort seg sterkt gjeldende i det siste tiaret; men også de vet vel innerst inne at bokmålet aldri vil kunne fortrenge nynorsken, og at tilnærningsprosessen ikke kan stanses av noen men-nesklig makt; men ved å holde på sitt så iherdig som mulig, håper de nok at samnorsken skal bli så lik

det nåværende bokmålet som bare mulig. Endelig har vi den sosiale tendensen, som omfatter både nynorskfolk og bokmålsfolk, og som ikke bare aktivt vil arbeide for en tilnærming mellom de to språkene, men som vil at samnorsken skal ligge så nær talespråket til det store flertall av folket som mulig.

Tihengerne av både den

nasjonale tendensen og kul-turvern-tendensen har én ting til felles: de innbiller seg at det kleber spesielle og smittsomme egenskaper ved ordenes ytre former. I en tid da vitenskapen avslører tomheten i rasefor-dommer og andre fordommer og myter vi har gått omkring og trodd på, er dette ideologiske grunnlaget uholdbart. Før eller siden vil det bli alminnelig kjent og forstått at det er innholdet av ordene som virkelig betyr noe, og at kulturen ligger i de tanker og følelser vi uttrykker med ordene — ikke i om vi skriver «sola» eller «sol-en», «høve» eller «anled-nings». Vi som arbeider for samnorsk, blir ofte beskyldt for å ville ødelegge vårt kulturspråk; men det er en beskyldning vi kan ta med største ro — det er overhodet ingenting i den.

Men om begge de konser-vative fløyene kjemper på sviktende ideologisk grunnlag, har de til gjen-gjeld en solid alliert i men-

neskenes dype motvilje mot å endre sine vaner. Det et menneske har hørt i sin egen lille krets og er vant til fra sin tidligste barndom av, føles som det eneste «riktige», og andre former føles som «unaturlige» og «støtende» og det som ver-re er. Selv ellers fordoms-frie og kunnskapsrike men-nesker kommer ofte i en nesten forbløffende sterke effekt når de hører ordfor-mer og uttrykk som ikke tilhører deres egen mål-form.

Jeg traff engang en mann som var svært opp-rørt over ordet «tippe-teikn», som han fra tid til annen hørte i radioen. Det hjalp ikke at jeg påpekte at det fantes titusener av mennesker i Norge som sier «teikn», og at de måtte ha like stor rett til å bruke sin form som svenske til å si «tecken» og tyskerne «Zeichen». Han følte ordet «teikn» som etslags skum-melt anslag mot hans eget språk, og det nyttet ikke at jeg hevdet at enhver i Norge — ham selv iberegnet — hadde full rett til å snakke akkurat som han ville, og blåse alle offisielle målformer en lang marsj.

Denne sterke motviljen mot forandringer i det en-kelte menneskes språkvaner er den virkelige bøygen som vi samnorsktihengere kjemper mot. Men samtidig

vet vi jo hvor fort nye for-mer slår igjennom når de bare er hørt ofte nok. For seksti år siden kom høyt dannede mennesker i opp-rør over formen «bok» for-di de selv var vant til for-men «Bog», som de uttalte «båg». De hevdet at for-men «bok» betyde en for-pøbling av språket. I dag sier selv de mest kultiverte mennesker «bok», og aner ikke engang at det var en form som i sin tid satte selv kloke menn i fryktelig effekt.

Selv om vi er klar over denne vane-bøygen, behøver vi derfor ikke å ta den høytideligere enn den for-tjener, for vi vet at i samme grad som vi greier å venne folk til ikke bare å høre de samnorske forme-ne (for det gjør de fleste til daglig), men også å lese dem, vil den følelsemessige motstanden mot dem for-svinne. Og når jeg for min del ønsker en rask utvikling fram mot samnorsk, er det nettopp fordi vi dermed gjør den unngåelige pinen ved vanebruddene kort — istedenfor å forlenge den ved en så langsom tilnærming at vi vil lide under språkstriden med all dens bitterhet og mange ærlig-talt heslige utslag i lange, lange tider ennå.

Jeg kan resymere mitt (Over til s. 4.)

Vi kutter røtene til dialektene og gjer normalprosaen fargelaus

(Over fra s. 1).
er kulturarven som det makter
å føre vidare.

Statsråden held fram: — Eg er ikkje fagmann, men eg ser det slik at normalprosaen vår stadig blir meir fargelaus og unyansett, og eg er redd det er for di vi kutter røtene til dialektene. Mange ord, bilet og faste ordelag som har prega språket i hundreår, er ved å forsvinne. Vi har ikkje noe vennleg klima når det gjeld nynas. Kanskje er det eit fåfengt ønske, men enn om vi kunne få eit klimaskifte!

Og ein ting til: Vi utvider meir enn gjerne vår kjennskap til andre språk. Møter vi til dømes eit nytt ord i engelsk, ja vel, så er det interessant. Men eit norsk ord som har vori ukjent for oss, det er rart — og gjerne ubrukande. Denne innstillinga er farleg. Nett derfor syns eg det er så interessant å komme i eit miljø der dialektene ennå er levande.

— For å ta eit anna språkspørsmål: Kan vi vente at fleire statsrådar tar til å svare stortingsmennene i deira eiga målfom?

— Nå er vi vel to som gjer det, justisminister Haugland og eg. Med det vil eg markere at departementet ser dei to målfomene som jamstilte — altså ei vidarføring av prinsippet om at den som vender seg til departementet, skal få svar i den språkforma han nyttar.

— Men det var reist eit spørsmål i Stortinget her i vår for di eitt departement hadde sendt 1100 rundskriv på eitt av språka og bare eit halvt dusin på det andre?

Sivertsen ler hjarteleg: — Det kunne snautt vera vårt....

EIN FARLEG VEG:

Vi graderer folk etter ferdighet

Å avbryte ein samtal med statsråd Sivertsen utan å bringe skolespørsmål på bane, ville vera som å sette seg i ein teatersal og sovne før teppet går opp. Vi spurte han om planene for norskundervisninga i den niårige skolen, og dermed var han på gli for alvor. Vi tar med noe av det han sa om den reformen han har hatt så stor del i:

— Det er lagt fram utkast til læreplan på grunnlag av forsøk, og eg vil vise til den. Utkastet kjem opp i Stortinget til hausten.

Det er planer om ei differensiering i norsk, engelsk og matematikk, slik at ein lesser på elevane etter evner og krefter. Vi har god pedagogisk røynsle i norsk folkeskole, ikkje minst i den fadelte skolen, når det gjeld differensiering innanfor klassen. På ungdomsskolesteget i ein-skapskolen blir det aktuelt for elevane å velje fag eller line, men ikkje som nå å «sortere» elevane anten til

framhaldsskole eller til realskole. Ved at skolen har eit allsidig evnegrundlag, meiner eg vi kan skape betre forståing mellom elevar med ulike interesser og ein betre atmosfære også for dei som kanskje har tyngre for å følge med.

Vi vil skape forståing for menneske som er annleis og som tenker annleis enn ein sjøl. For held vi fram med, eller kjem vi i skade for å forveksle karakterar og intellektuell evne med den enkeltes verd som menneske, da gjer vi det vanskeleg og hardt for dei som ligg etter i skolen. Vi må skape ein atmosfære der alle kan trivast. Dette er ikkje noe nyoppfunni pedagogisk problem. Det er like gammalt som pedagogikken sjøl, og det set framleis like store krav til læraren.

I stortingskrinsar går statsråd Sivertsen for å vera nøktern. Men han blir varm når han talar om den niårige skolen, eller når han kjem inn på andre problem som krev ei løysing av han. Ein kan vera samd eller usamd med han. Men den nye kyrkle- og undervisningsministeren er ingen iskald trykk-knapp-administrator. Han hører på det andre har å seie — motmenn eller medmenn. Han er visst til og med merksam på at han kan ta feil. Ein eigenskap som ein ikkje ser for ofte hos norske politikarar....

Filmtekstene fjernt —

(Over fra s. 1).
medlemmer kommer med framlegg til styret. Vi er glad for at det blir arbeidd med slike spørsmål ute i organisasjonen.

★
Tønsberg-laget under sin dyktige formann, Einar

Tillitsmenn i laget

LANDSSTYRET.

Stud. mag. art. Arne Kielland, Porsgrunn, f. t. Oslo, (formann)

Stud. oecon. Alfred Kvalheim, Bøvågen f. t. Oslo, (nestformann)

Stud. mag. art. Harald Løvaas, Skien f. t. Oslo

Rektor Halvor Dalene, Bø i Telemark

Programsekr. Thor Frette, Vadsø

Lektor Ivar Grotness, Oslo

Sekretær Asbjørn Liland, Oslo

Lektor Torkel Magnusdal, Kristiansand S.

Laboratoriearb. Tomas Refsdal, Rjukan

Banksjef Einar Sekse, Øystese

Stortingsrepr. Rakel Seweriin, Oslo

Dr. philos Helge Ytrehus, Lillehammer.

VARAMENN:

Stortingsrepr. Einar Hovdhagen, Venabygd

Lagtingspresident Lars E. Vatnaland, Føresvik

Stortingsrepr. Trygve Bull, Oslo

Lensmann Birger Øverås,

Kolvereid

Gymnasiast Per Seglen, Oslo

Gymnasiast Hallvard Kåre Kuløy, Bø i Telemark.

FORMANN I ARBEIDSUTV.:

Alfred Kvalheim

SEKRETAER I LANDSLAGET:

Harald Løvaas

KASSERER I LANDSLAGET:

Hallvard Endal

AVISA «SPRAKLIG SAMLING»:

Per Egil Hegge, Inderøy, f. t. Oslo (redaktør)

Stud. filol. Jostein Stokkeland, Jæren, f. t. Oslo (red.medl.)

ØKONOMINEMNDA :

Lærer Leif Egerdal, Bryn (formann).

Tønnesen, understreker sterkt den verdien studiearbeidet har. En studiering er alt i arbeid, og flere kommer. Det gjelder å sette medlemmene inn i den språkhistoriske bakgrunnen så vel som i dagens problem.

I aksjonsuka holder laget et hovedarrangement i Tønsberg. Ellers tar medlemmene sin tørn i andre deler av fylket. Sandefjord og Horten står øverst på angrepslista.

KRONIKKEN

(Over fra s. 3).
syn på språkproblemene slik:

Jeg forkaster den nasjonale tendensen — jeg tror ikke at jeg blir mer norsk ved å skrive «sola» istedenfor «solen». Og jeg forkaster kulturvern-tendensen — jeg tror ikke at jeg blir mer kultivert ved å skrive «solen» istedenfor «sola». For meg står begge tendensene som uttrykk for et primitivt og magisk syn på språket — et syn som må bekjempes fordi det er i nær slekt med det syn som ligger til grunn for alle rasfordomer.

Til gjengjeld går jeg inn for den sosiale tendensen. Alle språks ytre former er like gode, og når jeg skal velge mellom de mange formene vårt rike, norske språk byr på, vil jeg velge dem som er mest alminnelige i både bygd og by. Ikke fordi det er noe særskilt framifrå og gjevt ved de ordene og formene flertallet bruker, men fordi det er demokratisk og praktisk — og fordi det er rettferdig og riktig at et folks skriftspråk bygger på flertallets tale-språk.

EN RADIOREPORTER - -

(Over fra s. 2).

— Den som hevder det, bør lytte til Senja-målet! hogger Sørensen inn. Ordtilfanget er uvanlig rikt. Setningsbygginga er ledig og elegant og kjapp. Og så er det slik humor i dette målet, humoren er en del av dialekten. En radioreporter som får i stand en samtal på Senja-målet med en god forteller, han er sikker på å få et godt program!

— Hvordan er det med opplegget for aksjonsuka i Tromsø?

— Det er i emning, her er framleis sol og sommar og ferietid. Men forfatteren Lars Berg og jeg har store planer, slutter Sørensen.

Denne samtalens hadde vi i august, mens Tromsø ennå lå et par grader over Oslo i maksimumstemperatur. Og at de to herrene nå har satsa mye på å få til ei aksjonsuke med smell i, er vi visse på. Det blir kanskje en del å høre fra Tromsø framover.

Landsmøtet

Som vi har skrivi før, held Språklig Samling landsmøte i Bø, Telemark, helga 26. og 27. november.

Neste nummer av avis blir sendt ut om lag 1. november. Då prentar vi ein påmeldingslap i avis. Dei som reknar med at dei kan dra til Bø, klipper ut kupongen, fyller han ut og sender han til oss. Vi vil altså ikkje lage eigne påmeldingsark. Så sjå etter i neste nummer — og ver rask med å sende inn påmeldinga di.

— og ver rask med å sende inn påmeldinga di.

